

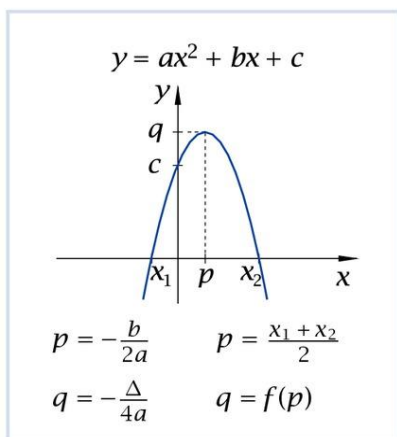
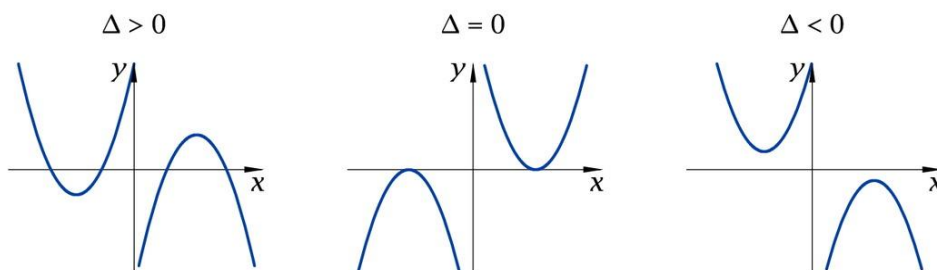
Temat: Przykłady funkcji i ich własności.

Funkcja określona wzorem $y = ax^2 + bx + c$, gdzie $a \neq 0$, to funkcja kwadratowa. Jej wykresem jest parabola o ramionach skierowanych do góry, gdy $a > 0$, lub w dół, gdy $a < 0$. Liczba miejsc zerowych takiej funkcji zależy od wartości wyrażenia $\Delta = b^2 - 4ac$.

Gdy $\Delta > 0$, funkcja ma dwa miejsca zerowe: $x_1 = \frac{-b - \sqrt{\Delta}}{2a}$, $x_2 = \frac{-b + \sqrt{\Delta}}{2a}$.

Gdy $\Delta = 0$, funkcja ma jedno miejsce zerowe: $x_0 = \frac{-b}{2a}$.

Gdy $\Delta < 0$, funkcja nie ma miejsc zerowych.

Wzór funkcji kwadratowej można zapisać w postaci ogólnej lub kanonicznej, a jeśli funkcja ta ma miejsca zerowe, to także w postaci iloczynowej.

Postać ogólna: $y = ax^2 + bx + c$

Postać kanoniczna: $y = a(x - p)^2 + q$

Postać iloczynowa: $y = a(x - x_1)(x - x_2)$

Gdy funkcja kwadratowa ma jedno miejsce zerowe x_0 , to wzór funkcji można zapisać w postaci $y = a(x - x_0)^2$.

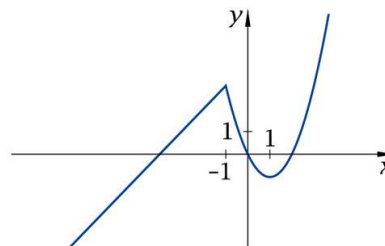
Czasami nie dla wszystkich argumentów wartości funkcji są określone za pomocą tego samego wyrażenia. Oto przykład takiej funkcji:

$$f(x) = \begin{cases} x+4 & \text{dla } x \leq -1 \\ x(x-2) & \text{dla } x > -1 \end{cases}$$

Zapis ten oznacza, że dla argumentów mniejszych od -1 lub równych -1 wartość funkcji f obliczamy ze wzoru $f(x) = x + 4$, a dla argumentów większych od -1 korzystamy ze wzoru $f(x) = x(x - 2)$. Na przykład:

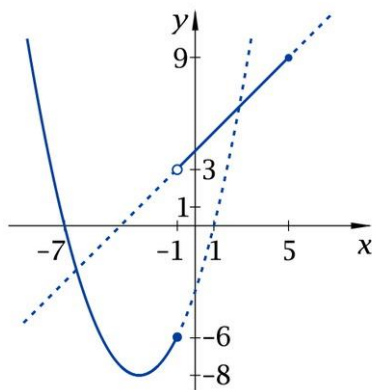
$$\begin{aligned} f(-5) &= -5 + 4 = -1 \\ f(-1) &= -1 + 4 = 3 \\ f(2) &= 2(2 - 2) = 0 \\ f(4) &= 4(4 - 2) = 8 \end{aligned}$$

Na rysunku obok przedstawiono wykres tej funkcji. Tworzą go fragmenty prostej i paraboli. Wykres ten jest linią ciągłą (można go narysować bez odrywania ołówka od kartki).

PRZYKŁAD Narysuj wykres podanej funkcji.

$$f(x) = \begin{cases} \frac{1}{2}(x+7)(x-1) & \text{dla } x \in (-\infty; -1) \\ x+4 & \text{dla } x \in (-1; 5) \end{cases}$$

Najpierw szkicujemy wykres funkcji $y = \frac{1}{2}(x+7)(x-1)$.
Miejscami zerowymi są -7 i 1 , współrzędne wierzchołka paraboli to $\frac{-7+1}{2} = -3$ i $\frac{1}{2}(-3+7)(-3-1) = -8$, a wartość tej funkcji dla $x = -1$ wynosi -6 .

Następnie szkicujemy wykres funkcji $y = x + 4$ (wartość tej funkcji dla $x = -1$ wynosi 3 , a dla $x = 5$ wynosi 9).

Na koniec zaznaczamy odpowiednie fragmenty paraboli i prostej.

ZADANIE

Narysuj wykres funkcji $f(x) = \begin{cases} -x^2 + 4 & \text{dla } x \in \langle -3; 1 \rangle \\ 2x - 5 & \text{dla } x \in \langle 1; +\infty \rangle \end{cases}$.